

"Música i poesia són lesbianes"

La presència en els Octubre del músic Pau Riba i del poeta Enric Casassas ha constituït un suggeriment alternatiu al debat sobre els límits poètics. Entre la divagació i la certesa, en aquesta conversa desapareixen sobre l'art i el marasme que duu implícit.

Un té aspecte de passar per un viatge permanent. L'altre, de planar sobre una baixada perenne. Entre tots dos componen una serpentejant muntanya russa. Riba i Casassas, històrics i brillants transgressors de la cançó i la lírica arossegats en moviment centrípet, parlen al voltant d'una taula amb cadència poc impulsiva. Sembla que sense excessiu entusiasme. Però amb un eclecticisme molt voluntarista. Aquest n'és el resultat.

—L'altre dia una persona em va fer un comentari. S'estranyava que vosaltres, que veniu d'un ambient familiar de la més alta cultura, hajau destacat com a símbols de la contracultura.

ENRIC CASASSAS: És que com hem vist de prop l'ambient cultural i sabem què és... normal és que siguem els més "anti" d'això que representa [rialles generals].

—Què us ha semblat la taula rodona dels Octubre sobre poesia i música en què participàreu?

PAU RIBA: Aquesta mena d'entorns, habitualment no porten enlloc. La seva gràcia és reunir tota la gent que hi participa, però no aportar conclusions...

—Però en aquesta taula, heu defensat una posició clara. Dèieu que la poesia es porta dintre, i la seua relació amb la música no té per què estar lligada a una erudició, que és l'opinió que defensava Rafael Subirachs. Ell deia que havia de respectar-se l'original poètic en la versió musical.

P. R.: Això és absurd. L'original és una concreció que està en oferta pública. I es pot adaptar com sigui.

E. C.: Els historicistes, en general, cauen en el dogmatisme. Arriben en el seu amor poètic fins a la renaixença, no es dignen a revisar ni Salvat Papasseit. I el trencament poètic que va venir amb gent com ell ni el tenen en compte. Pensen: com que he estudiat tants anys Kant, al final la seva filosofia és la veritat, perquè altrament, de què m'ha servit dedicar-m'hi tants anys? I no. Hi ha altres veritats.

—Des del punt de vista historicista, no es podria parlar de gent que han creat una fusió única entre inspiració lírica i música. No tindrien sentit Bob Dylan o Lou Reed.

E. C.: Sí. Els Rolling Stones són els Lord Byron d'avui. No obstant això, el rock actual és molt acadèmic, massa sistematitzat.

P. R.: El rock és un gènere. I com a tal, hi ha uns esquemes que repeteix incessantment. Unes frases, unes paraules... dir *baby* de tant en tant. Però això no treu que hi hagi gent investigant.

E. C.: Penso que qualsevol dia les universitats treuran càtedres de rock. És molt difícil que signifiqui el que era en altre temps: un crit sorgit de dins, i de baix.

P. R.: El rock va néixer com un fenomen voluminós. Ara jo no detecto fenòmens col·lectius d'aquesta envergadura.

—No penseu que el techno, i la seua voluntat de viure fora del sistema comercial podria tenir el mateix significat que el rock en els seus orígens?

E. C.: Aquest tipus d'històries són modes, es cremen ràpidament.

Prompte queden integrades o desintegrades. Això és el que ha passat en tot allò que va venir després del punk. Va ser l'última flamarada. El grunge ha estat una reencarnació del punk, res més.

—Però el techno és el punk dels nostres dies. Una suposada poètica del caos.

P. R.: Potser. Jo trobo que m'atordeix. I que ha canviat estructures creatives i comercials. No m'agrada, però no m'hi fico.

E. C.: Jo no m'hi fico però sí que m'agrada. Tot i que és una història una mica fantasma, conduïda per *disc-jockeys* que pispem de moltes músiques anònimes. És bo també perquè trenca amb la idea de l'autor. I en poesia per exemple, això és una pràctica recomanable: agafar fragments d'altres poemes per crear un poema propi.

—Com si foren *disc-jockeys* de la poesia.

**Enric Casassas:
"Els Rolling
Stones són els
Lord Byron d'avui.
No obstant, el
rock actual és
molt acadèmic
i sistematitzat."**

JOSEP FRASQUET

La poètica viscuda com a gest

Potser en el futur, la poesia visual serà per fi conceptualitzada com un llenguatge planer que arribe, en el seu gest, a perforar l'emoció. Però de moment, és encara un art embrionari, tot i els llargs anys de gestació. Embrionari en el seu impuls de contacte, al qual encara són reticents molts dels qui entenen la poemàtica com un conjunt de cotilles mètriques que xifren el nombre de muses inspiradores dels rapsodes.

Josep Sou, Bartomeu Ferrando, J. M. Calleja, Raúl Galvez i Nelo Vilar són noms coneguts entre els poetes visuals del nostre país, que, amb més o menys fortuna, intenten fer arribar la inspiració mitjançant un colp d'ull. Al claustre de la Universitat de València s'ha pogut contemplar aquests dies un bocí de la seua obra, en una exposició anomenada *Poètiques*. Josep Sou va aportar peces com *No va*, deutora del sentit de l'absurd,

Un jove contempla l'exposició '*Poètiques*'. Inclou obres de Josep Sou, Bartomeu Ferrando, J. M. Calleja, Raúl Galvez i Nelo Vilar.

Borrasca, on uns anyells orinen sobre el món, o *Música celestial*, on les notes rítmiques cauen del cel. Nelo Vilar enfrontava Marcel Duchamp i John Cage i aportava el dubte sobre si els poetes escapen o no a l'estadística. Raúl Galvez insinuava la identificació de l'home amb objectes o

fruites amb ulls i entranyes, J. M. Calleja ironitzava sobre els Estats Units i Bartomeu Ferrando creava forces amb símbols. La resposta del públic ha oscil·lat entre la curiositat, l'al·lucinació, la indiferència, l'interès i la riulla. Com la vida mateixa. **J. M. O.**

Pau Riba i Enric Casassas. Han contribuït a obrir noves portes a la música, a la poesia i a la relació que es deriva de la seua intersecció.

JOSEP FRASQUET

JOSEP FRESQUET

JOSEP FRESQUET

A l'esquerra, el poeta **Enric Casassas** (fill d'Enric Casassas, antic president de l'Institut d'Estudis Catalans). A la dreta, el músic **Pau Riba** (nét del poeta **Carles Riba**). Tots dos provenen genèticament de la cultura d'elit, però se senten més còmodes en els terrenys contraculturals.

E. C.: Això ja s'ha fet. Ho feia William Burroughs. Però les innovacions en música o literatura són molt més difícils d'acceptar que les que es donen en arts plàstiques. Durant molt de temps, l'avantguarda va estar dominada per la pintura, i la gent assimila qualsevol estridència en art plàstiques molt més que en música o en poesia.

—Per regla general el que no s'entén, no agrada.

E. C.: Així ho ha dit una assistent a la nostra taula rodona. Però un altre del públic li va preguntar si entenia "el pernil". Evidentment, encara que no entenguis el pernil, te'l fots. És una metàfora. El pernil és un misteri [rialles generals].

P. R.: Tornant al rock, potser ha estat sempre destructiu. Ara ja està tot arrasat. No queda res a destruir.

—Però per exemple la psicodèlia, Pau, que tu tant visques, no tenia aquest caràcter destructiu, i la seua influència encara es deixa notar.

P. R.: La psicodèlia va ser una reivindicació de la utilització dels psicotròpics per a posar-se en sintonia, diguem-ne... en l'estat de la qüestió. De tot allò, només han quedat els psicotròpics.

E. C.: Sí, però de quina manera.

P. R.: Últimament no estic al dia en aquesta qüestió. Però em dóna la sensació que les substàncies estan molt manipulades i que estan socialment tan assimilades com l'alcohol o el cafè. Ja no representen un fenomen. Per això és ridícul que es persegueixin.

—Com diagnostiqueu avui la salut de la poesia com a gènere? Hi ha una crisi?

E. C.: Jo, d'això de la crisi, me'n foto molt. És no-

Pau Riba: "Ara no estic al dia quant a psicotròpics, però crec que estan tan assimilats socialment com l'alcohol o el cafè."

més una manera de queixar-se com una altra.

P. R.: Homé, també, d'alguna manera l'art també és crisi. I et porta al límit per camins estranys. Un senyor que fa sabates pot portar dins tanta poesia com qualsevol tipus que escriu. La poesia és com un núvol, una pols daurada que pot afectar qualsevol.

—Com la música. Un concepte que té una relació gairebé matrimonial amb la poesia.

E. C. No és un matrimoni, és un incest. Són germanes. I lesbianes.

P. R. Sí, però hi ha molta gent que té barreres molt estranyes. A mi mai no m'han considerat un poeta sinó un lletrista.

E. C. Que trist. En realitat el cant és l'expressió màxima de la poesia. Així ho creia Holderling.

P. R. Però per exemple, en la majoria de temes de la nova cançó, els poemes musicats perden el sentit rítmic com a cant si els treus l'acompanyament musical. Es dóna com un enfrontament amb la música.

—Penseu que la nova cançó està mitificada?

P. R.: La nova cançó va ser un moviment creat artificialment, políticament volgut. A partir d'aquí s'ha creat un fenomen irregular. En els anys de plenitud de la cançó, la qüestió era que hi haguera gent dins del moviment. Qui sigui, però que hi haguera gent. Jo recordo que es feien una mena de mapes en els quals es calculava, per exemple: falten dones. O mallorquins. I en acabat s'aconseguia una correcta

representació nacional. A més, hi havia una actitud del públic absolutament acrítica. I, és clar, quan el rotllo va acabar, es va donar el drama. El rotllo es va acabar quan va arribar el pájaro aquell [es refereix a Josep Tarradellas] i va dir "ja sóc aquí". Quan s'implantà l'autonomia, va deixar de fer falta la cançó. I tot va ser crítica contra els mateixos que abans s'havia aplaudit —No considereu que l'anomenat rock català també ha estat un fenomen artificial?

P. R.: No. Fa quatre o cinc anys es pensava que Sau o Sopa de Cabra eren les primeres generacions que feien rock en català. Però el rock en català va néixer amb Sisa, Oriol Trànvia o jo mateix, i era una resposta a l'artificialitat de la cançó. Potser a aquests nous grups se'ls hagi intentat instrumentalitzar.

E. C.: Jo no m'hi fixo. Només controlo si la música que sento és del meu gust o no.

Joan M. Oleaque